

Sygn. akt IV CSK 376/13

POSTANOWIENIE

Dnia 11 grudnia 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z wniosku K. X.

przy uczestnictwie C. K., J. K., A. K., A. Y., I. K., W. K., X. K., Y. K., A. I., D. [X.],
H. [Y.], T. K. i H. K.

o stwierdzenie nabycia spadku,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 11 grudnia 2013 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestnika postępowania C. K.

od postanowienia Sądu Okręgowego w B.

z dnia 27 lutego 2013 r., sygn. akt II Ca [...],

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) zasądza od C. K. na rzecz K. X. kwotę 180,-
(sto osiemdziesiąt) zł tytułem zwrotu wynagrodzenia
pełnomocnika w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Uczestnik C. K. wniósł skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego w B. z dnia 27 lutego 2013 r., oddalającego apelację od postanowienia Sądu Rejonowego w B. z dnia 5 września 2012 r., stwierdzającego nabycie spadku po S. R. z domu K. w całości przez wnioskodawczynię K. X. na podstawie testamentu notarialnego z dnia 21 października 2009 r.

W odpowiedzi na skargę wnioskodawczyni wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz przyznanie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy oceniając, na podstawie art. 398⁹ § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Skarga kasacyjna może zostać przyjęta do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecnictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Wymienione kwalifikowane przesłanki wskazują, że przyjęcie do rozpoznania jest usprawiedliwione jedynie wtedy, gdy realizuje ona funkcję publicznoprawną. Podkreślenia wymaga, że co do zasady Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Kognicja Sądu Najwyższego na etapie tzw. przedsądu jest ponadto ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego umotywowania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, co umożliwiać ma ocenę, czy w danym przypadku spełnione są przyczyny realizujące jej funkcje i uzasadniające skierowanie skargi do rozpoznania.

W wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uczestnik wykazywał, że skarga jest oczywiście uzasadniona, bowiem Sąd Okręgowy

dopuszczył się rażącego naruszenia art. 299 w zw. z art. 217 § 2 i art. 381 k.p.c. przez zaniechanie przeprowadzenia dowodu z przesłuchania uczestników, naruszenia art. 5 w zw. z art. 217 § 2, art. 299 i art. 382 k.p.c. przez uznanie za prawidłowe zaniechania wyjaśnienia przez Sąd Rejonowy, czy wypowiedź uczestnika na rozprawie w dniu 23 września 2011 r. powinna zostać zrozumiana jako zgłoszenie wniosku o przesłuchanie uczestników, naruszenia art. 228 § 2 w zw. z art. 382 k.p.c. przez uwzględnienie przy ocenie stanu psychicznego testatorki okoliczności znanej Sądowi Okręgowemu z urzędu, na którą nie została zwrócona uwaga stron na rozprawie, a ponadto naruszenie art. 945 § 1 pkt 1 k.c. przez nieuwzględnienie, że przepis ten odnosi się także do sytuacji, w której testator, pomimo zachowania świadomości, wskutek ciężkiej choroby, powodującej osłabienie organizmu i siły woli, nie jest zdolny do przeciwstawienia się naciskom innych osób. Jak zgodnie przyjmuje judykatura i doktryna prawnicza, przesłanka wymieniona w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga szczegółowej motywacji z powołaniem się na argumenty prawne odrębne od uzasadnienia merytorycznego skargi, przy czym zasadność powinna być widoczna już na pierwszy rzut oka, bez szczegółowego wgłębiania się w wywody prawne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 czerwca 2008 r., III CSK 110/08, nie publ., postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 czerwca 2010 r., IV CSK 148/10, nie publ.). W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd Okręgowy w sposób wyczerpujący przedstawił okoliczności wskazujące na brak potrzeby przeprowadzenia w sprawie dowodu z przesłuchania uczestników. W związku z tym podnoszone w skardze zaniechanie w wyjaśnianiu, czy uczestnik przed Sądem Rejonowym domagał się przeprowadzenia tego dowodu traci na znaczeniu. Oczywista zasadność naruszeń dotyczących art. 299 i art. 5 k.p.c. nie wchodzi więc w rachubę. Nie można również przyjąć, że naruszenie odnoszące się art. 228 § 2 k.p.c. w sposób oczywisty wpłynęło na wynik sprawy, skoro ustalenia co do stanu świadomości testatorki wymagały wiadomości specjalnych i dokonywane były przede wszystkim w oparciu o opinię biegłego, dysponującego odpowiednią wiedzą w tym przedmiocie. Brak także podstaw do przyjęcia oczywistości podnoszonego naruszenia art. 945 § 1 pkt 1 k.p.c., skoro ustalenia przyjęte za podstawę zaskarżonego orzeczenia, którymi Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym jest związany (art. 398¹³ § 2 k.p.c.),

nie wskazują, aby na testatorkę wywierano naciski w związku z którymi sporządziła testament w oparciu o który stwierdzono nabycie spadku.

We wniosku uczestnik wskazywał również na potrzebę dokonania wykładni przepisów art. 162 w zw. z art. 380 i art. 13 § 2 k.p.c., w jego ocenie budzących poważne wątpliwości interpretacyjne. Jak jednak przyjęto w orzecznictwie Sądu Najwyższego istotne zagadnienie prawne może odnosić się zarówno do prawa procesowego jak i materialnego, ale powinno dotyczyć problemu dotyczącego oznaczonego przepisu, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla wyniku przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004, nr 7-8). Zagadnienie takie w zasadzie powinno mieć cechę nowości, znaczącą wagę dla systemu prawnego, a jego rozstrzygnięcie prowadzić do postępu w rozwoju prawa. W przedmiotowym wypadku nie zachodzi potrzeba dokonywania wykładni przepisów, na którą wskazał skarżący. Kwestie związane z ich interpretacją dostatecznie zostały już bowiem wyjaśnione w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2005 r., III CZP 55/05 (OSNC 2006 nr 4, poz. 144) znanej zresztą stronie, gdyż wskazanej w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia.

Z tych względów Sąd Najwyższy - uznając, że podane w skardze przyczyny nie usprawiedliwiają jej przyjęcia do rozpoznania - na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej, o kosztach postępowania kasacyjnego orzekając wobec sprzeczności interesów wnioskodawczyni i uczestnika postępowania na podstawie art. 520 § 3 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst Dz. U. z 2013 r., poz. 461).

aw

jw